

Pergunta

1. Jesus dehan saida kona ba sira be hakarak tuir Nia?
2. Jesus dehan nia sei mai fali iha se nia gloria?
3. Jesus sei fo ema hotu nia kolen tuir saida?
4. ...

Sumario

Iha ita mia tema ohin nian, koalia kona ba fiar iha hahalok. Fiar iha hahalok katak sa mai ita ida-idak. Se ita rona Don Bosco nia esperensia wainhira nia sei kiik, ita hatene ona ne'e mak hahalok ida fiar nian. La bosok no la subar wainhira halo sala. Ne'e wainhira nia sei kiik, wainhira nia boot ona, nia hasoru mos difikuldades barak, difikuldades ne'e mak dala barak hafraku hahalok diak sira ne'e. Nune'e wainhira nia boot ona presisa mos kbiit ruma atu dudu hahaklok diak ne'e. Kbiit ne'e mak orasaun, nia reza bei-beik wainhira nia hare eh sente katak susar boot iha nia oin, nia husik aktividades sira seluk ba segunda parte, uluk nanain mak orasaun ka reza, (cf DB Religious Autlook and Spirituality pg 512).

Iha evajellu, Jesus dehan "Ema ruma hakarak tuir Ha'u karik, nia sei hewai nia an rasik, sei lori nia krus hodi tuir Ha'u." Ita nia hewai an mak, ita nia hakarak sira ne'e, ita nia gosto sira ne'e, ita nia hanoin an, nsst. Wainhira ita husik buat hirak ne'e laos fasil, halo ita kolen boot, kolen hirak ne'e sei la saugati deit, basa Jesus dehan: "...hodi fo ema hotu nia kolen tuir ida-ida nia hahalok". Ita nia halo diak, la bosok, la subar sala, la hanoin an, nsst. hirak ne'e mak sei lori ita ka halo ita simu premio boot husi Jesus.

Mai ita hakaas an hodi halo buat diak hirak ne'e atu hetan premio husi Jesus hanesan ita Aman Don Bosco.

Katekese ba fulan Janeiru

Tema fiar

Ideia: Fiar mak vertude ida, ho ida ne'e ita bele fiar iha Maromak no buat hotu ne'ebé Na'i halo no hatoo mai ita, hanesan Kreda husu mai ita atu fiar. Basa Mawromak mak lia los ne'e duni. Liu husi fiar, ema ho liberdade fo an tomak ba Maromak. Tan ne'e, ema fiar nain tenki iha hakarak atu hatene no halao Maromak nia hakarak. "Ida nebe los tamba fiar sei moris." (Rm 1:17). Fiar iha moris "Buat nebe iha folin mak fiar nebe book liu housi domin" (Gal 5:6).

Semana dahuluk

Fiar mak laran metin

Ojectivo : Atu Foinsae sira bele komprende didiak saida mak laran metin ne'e
Atu Foinsae sira bele tau laran metin iha Maromak
Foinsae sira bele pratika laran metin iha sira moris hasoru sira nai
(aman, inan no nai ulun sira)

Passo

- I. Orasaun ...
- II. Jugu: trust walking

Animador forma nia membro sira iha grupo 2-3. grupu ida nain 6-10. grupo ida hatudu grupo seluk hare.

Animador prepara fatin hodi tau fatuk ka halo linha iha rai, atu sira bele lao tuir. Ema nain 6 ka 10 ne'e forma halo linha ida deit, hafoin tau liman rua ba ida be hamrik iha oin ne'e nia kabas. Husu atu ema hotu taka matan se labele karik bele kesi ho henka katak taka sira nia matan ho henka. Ida be ikus liu ne'e nia matan keta taka. Nia mak matadalan ba sira.

Intrusaun; atu lao ba liman los, ida ikus ne'e book, ida be hamrik iha nia oin ne'e nia kabas los, nune'e ida foin book nia ida iha nia oin ne'e nia kabas, book tutan nune'e too iha ida be hamriik iha oin liu ne'e nia kabas, atu iha oin liu bele lao ba los, nune'e mos fila ba karuk. Atu ba oin deit book rua hotu.

Grupo ida ne'ebé mak tuir la sala nia mak laran metin, ba nia leader.

Perguntas

1. Imi senti saida, wainhira imi lao la hare buat ida?
2. Imi senti saida wainhira ema book imi nia kabaas?
3. Imi laran metin duni ba ida ne'ebé book imi nia kabas atu ba oin?
4. ....

Evanjellu:

LK 8: 4-15

Aiknanoik fini nian

⁴Wainhira ema lubun boot halibur hamutuk, hodi hakbesik ba Nia housi sidade tomak, Jesus haktuir aiknanoik ida ne'e: ⁵“Ema ida ba kari fini. Nia sei kari dau-daun, fini balun monu iha dalan ninin, hafoin ema sama no manu sira housi lalehan mai han sira. ⁶Fini balun monu iha fatuk leten; moris tiha, sira namlaek, basa be la iha. ⁷Fini balun fali monu iha aitarak laran. Aitarak sira moris hamutuk ho sira, hodi hanehan sira. ⁸Ikus mai, fini balun monu iha rai diak, hodi moris no fo fuan dala atus ida.” Hateten tiha ne'e, Nia dehan ho lia maka'as: “Sira nebe iha tilun atu rona, rona ba!”

⁹Eskolante sira husu ba Nia aiknanoik ida ne'e katak sa. ¹⁰Nia hatan: “Ba imi fo hatene tiha ona misteriu Maromak nia reinu nian; maibe ba ema seluk hato'o deit ho aiknanoik sira, atu ‘hodi hare, sira la hare mo-mos; no hodi rona, sira la hatene mo-mos.’ ¹¹Ne'e duni aiknanoik ida ne'e katak: fini mak Maromak nia liafuan. ¹²Fini nebe monu iha dalan ninin mak ema sira nebe, rona tiha nia, diabu mai hodi hasai liafuan housi sira nia laran atu sira la bele fiar hodi hetan maksoin. ¹³Fini nebe monu iha fatuk leten mak ema sira nebe wainhira sira rona liafuan, sira simu nia ho ksolok; maibe, tan abut la iha, sira fiar ba tempu uitoan deit, hafoin husik ona iha oras susar nian. ¹⁴Fini nebe monu iha aitarak laran, ne'e mak sira nebe rona, maibe hanoin oi-oin, rikusoi no ksolok mundu ne'e nian hanehan sira, la biban atu sai boot no tasak. ¹⁵No fini nebe monu iha rai diak, ne'e mak sira nebe rona liafuan ho neon ho laran, rai di-diak nia hodi fo fuan, tan sira laran metin.”

Perguntas

1. Iha ai-nanoik ne'e Jesus dehan fini mak saida?
2. Fini nebe monu iha dalan ninin ne'e katak sa?
3. Fini nebe monu iha rai diak, ne'e katak sa?
4. ...

Sumario

Iha jogu foin ita hare hatoo mai ita kona ba Laran metin. Ema brani ba oin tamba laran metin, ba ida seluk. Maski la hare, keta buat ruma iha oin teri netik nia dalan, halo nia monu karik, xoke, halo kanek nsst., maibe ho buat hirak ne'e hotu ema brani nafatin ba oin. Tamba ema fiar eh laran metin, wainhira laran metin, maski susar ita brani ba hasoru.

Hanesan aik-nanoik fini nian be Jesus foin konta ba nia eskolante sira. Ema sira ne'ebé rona no halo tuir, Jesus nia hanorin sira ne'e Maromak revela ona segredo Maromak nia Reino nian ne'ebé hori nanis kendas subar hela ba ema, maibe oras ne'e revela ona ba nia. Ema balun ne'ebé la kohi simu Jesus nia hanorin, tan ne'e hatoo ba sira hamutuk (iha segredo) deit, se sira la hakaas an atu komptrende, sira sei la hatene duni, hanesan profeta Isaías dehan nanis ona, ema rona maibe la komprende, saida mak sira rona.

Katekese ba fulan Janeiru

uvash nian, silu tiha uvash sanak ida, hamos halo didiak, hare ba kaber loos. Kaer tiha ai-sanak ne'e lao tun sae iha varanda hodi hein nia mama, fila husi merkadu mai.

La kleur deit nia hare, iha laletek feto ida taka hena iha ulun, salenda iha nia kakorok, lao hakbesik mai sira nia uma. Nia lao halis/ hanesan ema lori naha todan, tamba raga be nia lori ne'e mak todan. Joāosinho halai lalalis ba hasoru nia.

“Mama, diak ka lae? Mama ohin hetan sorte iiha merkado?” “Sim, sorte oituan” nia mama hatan ba nia. “Ó hein didiak uma wainhira mama la iha?” “Sim” nia hatan ba nia mama, halo finji hanesan haluha buat ruma, hafoin nia dehan “mama hare, ha'u lori sai ne'e?”

“Rota halo husi, uvash sanak. Atu halo saida? . . . Oh, agorq ha'u hanoin hetan! Karik ó halo sala buat ruma!”

“Sim, Mama.” Joāosinho hakruuk. “No oras ne'e mama bele baku ha'u ho rota ida ne'e!”

“Saida mak mosu?”

“Mama, hanesan ne'e.” Nia konta tuir lolos deit said mak ohin nia halo. Nune'e to'o iha klaran hamos rai nian, nia mama hahu hamnasa. Tan nia fo hatene lolos deit no tan prepara ona rota nune'e nia mama perdua. Nia mama dehan :“mama, perdua ó.” hodi rona lifua mama perdua ó, nia soe kendas rota, hodi kaer meti-metin nia mama nia liman, hafoin inan no oan kaer liman metin fila ba uma.

Perguntas

1. Oinsa mak Joāosinho halo monu mina?
2. Tansa mak Joāosinho prepara rota?
3. Tansa Mama Margareta perdua Joāosinho?
4. ...

III. Evanjellu

Mat 16: 24-28

Sei halo sa ida atu tuir Jesus

²⁴Tuir mai, Jesus dehan ba nia eskolante sira: “Ema ruma hakarak tuir Ha'u karik, nia sei hewai nia an rasik, sei lori nia krus hodi tuir Ha'u. ²⁵Tan ema nebe hakarak soi nia moris sei lakon moris ne'e; maibe ema nebe lakon nia moris tamba Ha'u sei hetan fali nia. ²⁶Ema ida manan los sa wainhira nia manan mundu tomak, maibe lakon nia moris? Ka, ema bele fo los sa ida atu troka ho nia moris? ²⁷Basa Oan Mane sei mai iha nia Aman nia gloria, ho Nia anju sira hodi fo ema hotu nia kolen tuir ida-ida nia hahalok. ²⁸Tebes, Ha'u dehan ba imi katak ema balun iha ne'e sei la mate molok sira hare Oan Mane to'o mai iha nia reinu.”

arependimento? Se mak haraik-an sei hasae. Haraik an mak base ba orasaun, basa ita latene oinsa ita reza. Wainhira ita reza hanesan, husu esmola ba ba Maromak. Se ita hakarak atu hetan buat ne'ebé ita husu presisa haraik-an. Se ita reza ho atensaun kontempla liafuan sira be ita reza, ne'e mak kbiit boot mai ita atu duni diabu dook husi ita. Diabu ne'e Jesus mana ona nia, ita tenki hamutuk nafatin ho Jesus mak ita bele iha kbiit duni diabu se mesak karik labele. Iha evanjellu seluk oinsa Jesus duni diabu: ³²Iha loraik, loron monu tiha, ema lori ba Nia ema moras sira hotu no sira nebe iha diabu iha laran. ³³Sidade tomak mai halibur an hamutuk iha odamatan. ³⁴Nia fo isin diak ba ema barak nebe terus moras oi-oin, hodi duni sai diabu barak. Maibe Nia la husik diabu sira koalia, basa sira hatene Nia. (Mc 1: 32-34).

Mai ita aprende atu la monu ba sala eh monu ba diabu nia babeur, maibe hadook an husi diabu no hakbesik an ba Maromak.

Semana datoluk Fiar iha hahahlok

Objective : Atu sira komprende katak fiar ne'e laos iha liafuan deit
Atu sira hatudu fiar iha hahahlok
Hadook an husi fiar seluk

Passo

I. Orasaun mak loke

II. Istoi : Joãosinho prepara rota

Loron ida mama Magareta atu ba merkado husik Joãosinho hela mesak atu hein uma. Mesak, nune'e momentu ruma nia senti baruk. Momentu be nia senti baruk liu ne'e mak nia hanoin hetan, hamutuk ho sasan sira dapur nian, be nia mama tau iha leten ne'e iha manku ida be ai-fuan iha laran. Nia lakon ho tentasaun, nune'e nia hanoin atu foti ai-fuan ne'e oituan, iha momento ne'e mak desastre mosu.

Tan ai-fuan ne'e nia mama tau aas liu, nune'e nia tau banku ida, hamriik iha leten, lolo nia liman foti ai-fuan. Molok kaer ai-fuan nia liman kona kois bikani ne'ebé mina iha laran monu no mina fakar. Nia hasoit lalais husi banku, buka hena hamaran, maibe wainhira nia hamaran kose halo luan iha rai, mina nia morin mos hakonu uma tomak.

Ho tanis nia dehan ba nia "ha'u sei halo saida agora? Hau labele halakon mina iha rai ne'e, ha'u sei dehan saida, tansa ha'u tenki sae too iha ne'eba?"

Deskobre tiha katak labele subar ida ne'e, nia lao tun sae iha dapur laran, hodi hanoin tenki halo saida. Ikus mai nia sai husi dapur laran, halao ba iha toos

S. Lukas hatoo mai ita katak, ho fiar deit mak bele simu Maromak nia Liafuan ka Maromak nia Liafuan ne'e tenki simu ho fiar no rona ho neon no laran tomak, nune'e sira be rona ne'e sai hanesan rai metan/ bokur be simu fini, hodi fo fuan diak/ barak. Iha ema balun nia fuan laran fini ne'e la hetan tempo atu tubun, iha ema seluk nia fuan moris duni maibe la buras tamba ema ne'e la badinas.

Iha buat tolu be ita presisa atu hare: 1. rai metan, rai bokur no diak, mak hatudu ita nia hakarak diak, laran diak, ita nia karidade, ita nia respeito, ita nia domin ba maluk sira be presisa ita nia tulun nsst. 2. Fini la hetan tempo atu tubun; halo duni hodi padre maibe la konxiente ba sinal ka liafua ne'ebé nia temi ne'e, reza la ho atensaun, nafatin preukupa ba buat seluk, haluha eh tau Maromak ba segundo lugar. Hanesan ai-oan kuda tiha maibe la rega. 3. Fini la moris tama la badinas; ema nia badinas ba buat seluk (osan), Sakrramento sira tau/ husik kotuk, se iha tempo resin (extra time) ba osan (isin nia presisa) nian bele ba Misa ka halo Sakramento sira seluk selae mate mak fo bensau dala ida deit.

Ho buat tolu Jesus fo hanoini fali mai ita, atu konxente ba ita nia FIAR SARANI iha moris lor-loron nian, reza lor-loron no ba Missa iha loron domingo no loron boot sira, be Santa Kreda marka ona.

Semana daruak Kontra diabo nia hahahlok

Objectivo : Atu sira distingi Maromak nia Liman no diabo nia serbisu
Atu sira hatudu iha sira nia moris hahahlok diak sira
Hadook an husi hahahlok aat ka biabu nia serbisu

Passo

1. Orasaun mak loke

2. Drama tentasaun momento Konfesa

- Karater: 1. Don Bosco, 2. Labarik sira (ema hirak ne'ebé atu konfessa), 3. Anjo, 4. diabo

- Sasan : kadeira ka banku, tali ± metro 3-4, 2 ka 3, Anjo nia hatais, diabo nia hatais.

- Situasaun/ setting : labarik sira prepara-an atu ba konfessa.(sira ne'ebé atu ba konfessa bele tur iha kadeira ka bangku)

3. Follow/ oinsa atu halo

- Tau kadeira/banku ba Don Bosco no labarik ne'ebé atu ba konfessa (se labele karik banku ida deit mos bele)

- Bon Bosco ba tur iha konfessionario.

- Labarik sira mos tur iha fatin prepara ona, atu prepara an ba konfessa.
- Diabo komessa lao haleu iha labarik nia leet, book labarik sira atu labele konsentrasaun, no bisu-bisu ba la barik atu labele konfessa sala hotu. “labele konfesaa sala horiseik o nauk ne’e, se lae amulik siak, no hirus o, se la konfessa sala hotu ne’e Maromak la hirus ida sa,” nsst.
- Labarik sira balun tur konsentrasaun maski diabo mai bisu-bisu ba sira, balun la iha atensaun hateke tun sae, hamnasa nsst, hirak ne’ebé la iha konsentraun, hateke tun sae, sira ne’e diabo kesi dadaun ona tali iha nia kakorok ka iha nia kalsa ga iha ain mos diak, wainhira sira be kesi ona ho tali ne’e ba konfessa diabo dada book tali atu sira la iha konsentrasaun hodi konfessa sala hotu. Wainhira hakruuk ba Don Bosco nia tilun diabo hahu dada book tali, halo nia la iha konsentrasaun atu konfessa sala hotu. Sira be ohin konsentrasaun loos ne’e diabo tenta nafatin wainhira nia ba konfessa, diabo book sira nia tilun ka dada sira nia ropa nia rohan, maibe sira la monu ba diiabo nia babeur, atensaun hodi konfessa sala hotu. Fila husi konfessionario mai, diabo la besik tan sira.
- Wainhira labarik sira (jovem) hahu hamriik hakbesik an ba konfessenario diabo mos lao tuir, halo hanesan hakerek ona iha leten ne’e.
- Konfessa hotu. Labrik no Don Bosco sai
- Anjo mosu “tanis”
- sira venia no sai husi fatin drama nian.

Perguntas

1. Tuir imi nia hanoin drama ne’e koalia saida mai ita?
2. Tansa mak diabo too iha konfessa fatin?
3. Tansa mak mak Anjo tanis?
4. ....

Evanjellu

Mt 6: 5-14

Harohan oin sa

⁵“Wainhira imi reza, keta halo hanesan ema laran makerek sira nebe gosta harohan hodi hamriik iha sinagoga sira no iha prasa. Tebes, Ha'u dehan ba imi, sira ne'e simu ona sira nia kolen. ⁶Maibe, wainhira o harohan, tama iha o nia kuartu laran, taka odamatan hodi harohan sub-subar ba o nia Aman, basa Nia nebe hare buat nebe subar, sei fo o nia kolen. ⁷Wainhira imi reza, keta koalia barak hanesan gentiu sira; sira hanoin katak ho sira nia liafuan bar-barak, Na'i sei rona sira. ⁸Keta halo hanesan sira basa imi nia Aman hatene buat nebe imi kuran molok imi husu ba Nia. ⁹Ne'e duni, harohan nune'e ba: ‘Ami Aman iha lalehan, halo Ita naran sai santo. ¹⁰Halo Ita nia reinu to'o mai ami; halo tuir Ita nia hakarak ba iha rai nudar iha lalehan. ¹¹Haraik aihan loron loron nian mai

Katekese ba fulan Janeiru

ami. ¹²Haraik perdua ba ami nia tusan, nudar ami perdua sira nebe iha tusan ho ami. ¹³Keta husik ami monu ba tentasaun, maibe hasai ami housi buat aat. ¹⁴Basa imi perdua karik ema sira nia sala, imi Aman iha lalehan mos sei perdua imi nia sala sira. ¹⁵Maibe imi la perdua karik ema seluk, imi nia Aman mos sei la perdua imi nia sala sira.”

Perguntas

1. Wainhira ita reza ita sei halo saida?
2. Wainhira ita reza labele halo hanesan se?
3. Jesus husu mai ita atu reza oinsa?
4. ....

Sumario

Ita nia tema ohin, koalia kona ba “kontra diabo nia hahalok”. Perguntas boot, se mak diabo, no oinsa ita kontra nia hahalok? Satanás/ diabo mak, ida ne’ebé nafatin fo sala ba ema seluk, ne’e karater ida mosu iha relijaun Abrahamic nian, hanaran hahalok aat no tentasaun, no mos lohidor no bosokten no guia ema ba desastre. Termu/ naran ida ne’e baibain usa ba anjo ne’ebé monu / lakon ksolok Lalehan nian, nia mai hamaus ema atu monu ba sala, nune'e iha oras ne'e nia mak ukun iha mundo ukun hirak ne’ebé monu (monu ba sala).

Satanás/ diabo uluk nanain ita komprende nu’udar “duun matak” ka “inimigu”. Iha Testamento Foun, satanas ne'e naran ida ne’ebé refere ba entidade aat (diabo) ida ne’ebé nakonu ho hahalok aat nian, hakatudu an hanesan maromak, siik no hatene buat hotu.

Ita hatene ona se ka saida mak diabu. Nune'e ita hatene mos ninia hahalok sira. Diabo laos ema ida, ita hare maibe bele hatudu an husi ema ida, presisa atu hatene ka hare ninia hahalok eh liafuan sira be nia koali ka dehan ne'e. wainhira hatene no deskobre katak, la tuir ona moral sarani nian, mak ita presisa atu hadook an, maski ema ne'e belun diak ho ó.

Iha drama, hatoo mai ita oinsa diabo sebisu makaas atu manan ema ba nia an. Ita presisa hakaas an, hakonu ita nia an ho Maromak nia Liafuan no hanorin sira, atu ita nafatin besik Maromak nune'e diabu bele hadook an husi ita. Se ita fraku, baruk atu reza, baruk pratika Sakramentu sira, ne'e mak dalan ba diabo atu bele hakbesik ita. Hanesan foin hare la iha konsentrasaun, maski iha konfessionario nia oin atu ba konfessa, sei hateke tun sa'e, hanoin mos tun sae deit. Diabu husi sorin hahuu kesi.

Iha evanjellu, Evanjelista hatoo mai ita, Jesus hanorin atu reza orasaun “Ami Aman”. Perguntas fali orasaun mak saida? Orasaun mak; hasae ita neon no laran ba Maromak, ka harohan ba Maromak ba buat hirak be diak. Ita dehan saida ka oinsa ita hahu ita nia orasaun? Husi ita nia hakarak be aas, hafoin tun too iha klean ka husi klean sae ba aas. Fuan be haraik –an no nakonu ho